

PRIJEDLOG KONKRETNIH MJERA ZA POČETAK PROCESA REFORMI U BOSNI I HERCEGOVINI

1. Euro-atlantske integracije

- a. Prijedlog rješenja za uspostavu Mehanizma koordinacije u procesu EU integracija.
- b. Uknjižba perspektivne nepokretne vojne imovine:
 - i. Varijanta I - Nalog Uredu Pravobranioca BiH da odmah počne uknjižbu imovine.
 - ii. Varijanta II - Prijedlog zakona o raspolaganju nepokretnom perspektivnom vojnom imovinom – uslov za aktiviranje MAP-a.

2. Ekonomске reforme

- a. Državni nivo.
- b. Nivo Federacije Bosne i Hercegovine.
- c. Kantonalni nivo.
- d. Zajedničke mjere vezane za sve nivoe vlasti (smanjenje tzv. administrativne javne potrošnje).

3. Borba protiv kriminala i korupcije

- a. Provjera poslovanja javnih preduzeća, preduzeća sa većinskim državnim kapitalom i javnih ustanova na nivou BiH, Federacije BiH i kantona
- b. Uspostava Apelacionog Suda Bosne i Hercegovine

U sklopu paketa budućih Ustavnih reformi:

4. Uspostava državnog ministarstva za poljoprivredu, prehranu i ruralni razvoj

5. Uspostava državnog ministarstva za obrazovanje i nauku

I – EURO-ATLANTSKE INTEGRACIJE

A) Mehanizam Koordinacije u Procesu EU Integracija

Na nivou BiH

Zakon o Vijeću ministara BiH («Službeni glasnik BiH», broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07, 24/08) u članu 30. Dodaju se treći, četvrti i peti stav:

“Koordinaciju u procesu EU integracija na nivou BiH osigurava Predsjedavajući Vijeća ministara odnosno njegov Ured uz stručnu podršku Direkcije za europske integracije, Direkcije za ekonomsko planiranje i Ureda koordinatora za Brčko Distrikt u Vijeću ministara BiH.

Za svako aktualno pitanje u procesu EU integracija, a naročito izrade politika i strategija kao i usuglašenu implementaciju propisa, Predsjedavajući Vijeća ministara saziva sastanak ekspertnih radnih skupina koje imenuje Vijeće ministara. Ukoliko se rješenje ne nađe na ekspertnom nivou u roku od 30 dana, Predsjedavajući Vijeća ministara saziva među-ministarsku konferenciju nadležnih ministara iz Vijeća ministara BiH i vlada entiteta koja problem rješava na političkom nivou uz uvažavanje stručnih preporuka i važećih EU standarda.

Za realizaciju zadataka koje utvrdi Vijeće ministara u procesu koordinacije iz prethodnog stava koriste se postojeće strukture Privremenog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, šest privremenih pododbora i IPA koordinatora, do stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i BiH te uspostave stalnih zajedničkih tijela iz Glave X SSP-a.”

Mehanizam koordinacije unutar Federacije BiH u procesu evropskih integracija

Uspostaviti mehanizam koordinacije unutar Federacije BiH u procesu evropskih integracija usvajanjem Zakona o koordinaciji u procesu EU integracija u F BiH, uspostavom Federalnog ministarstva za koordinaciju u procesu EU integracija i uspostavom Međukantonalnog vijeća za suradnju u procesu EU integracija. Osnovni elementi Zakona su sljedeći:

Zakonom se treba osigurati protočnost, efikasnost, ustavnost i zakonitost u donošenju odluka i usvajanju EU *acquisa*. To podrazumjeva koordinaciju u pogledu nadležnosti:

- koordinacija unutar ministarstava u Vladi Federacije BiH u pogledu isključivih nadležnosti Federacije iz člana III. 1. Ustava Federacije;
- koordinacija između Vlade Federacije i vlada kantona u pogledu zajedničkih nadležnosti FBiH i kantona iz člana III. 2. Ustava FBiH;
- koordinacija između kantona u vezi s isključivim nadležnostima kantona iz člana III. 4. Ustava FBiH;

Zakonom se treba definirati i koordinacija u periodu priprema za pregovore i periodu provedbe preuzetih obaveza, to podrazumjeva:

- koordinaciju u kreiranju politika, strategija i pregovaračkih pozicija u budućem procesu pregovora koji se provode nakon otvaranja pojedinačnih poglavlja iz *acquisa* EU-a (tj. koordinacija prema vani i suradnja s državnim institucijama u kreiranju usuglašenog nastupa);
- koordinaciju u harmoniziranom usvajanju i provođenju propisa iz *acquisa* u Federaciji BiH (tj. koordinacija prema unutra uglavnom u implementaciji EU standarda);

Zbog specifične ustavno-pravne strukture Federacije BiH Zakon mora uspostaviti jasne odnose između Vlade F BiH, Parlamenta F BiH, Federalnog ministarstva za koordinaciju u procesu EU integracija i Međukantonalnog vijeća za suradnju u procesu EU integracija predviđajući

- koordinaciju na institucionalnom političkom nivou koja je najuže vezana za kreiranje politika;
- koordinaciju na izvršnome, stručnom, tehničkom nivou, koja je najuže vezana za harmonizirano usvajanje i provođenje propisa,

Međukantonalno vijeće za suradnju u procesu EU integracija

Horizontalnu koordinaciju obavljat će Međukantonalno vijeće za koje postoji ustavnopravna osnova za formiranje u članu III. 3. (4) Ustava Federacije BiH. Međukantonalno vijeće će vršiti koordinaciju evropskih poslova iz isključive nadležnosti kantona. To će Vijeće biti uređeno po uzoru na Vijeće ministara EU. Tako će se po potrebi sastajati stručne osobe iz kantonalnih ministarstava koja pokrivaju tematiku o kojoj se raspravlja ili nadležni kantonalni ministri u slučaju da se na tehničkom nivou ne uspije iznaći rješenje u roku od 30 dana.

Detaljan opis funkcioniranja utvrdio bi se poslovníkom o radu. Posao koordinatora obavlja Sekretar međukantonalnog vijeća koji je državni sužbenik koji predstavlja kantone unutar tima BiH u oblastima iz njihove isključive nadležnosti u toku pregovora koji se tiču nadležnosti kantona.

Federalno ministarstvo za koordinaciju u procesu EU integracija

Kod podijeljenih nadležnosti između kantona i Federacije potrebno je uspostaviti Federalno ministarstvo za koordinaciju u procesu EU integracija putem izmjena Zakona o vladi i ministarstvima Federacije BiH. Time bi se Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke ukinulo, dok bi se Federalnom ministarstvu kulture i sporta pripojio Sektor za udžbeničku politiku, analitiku i izvještavanje u nauci i obrazovanju i Inspekcija, a samo ministarstvo bi se preimenovalo u Federalno ministarstvo nauke, kulture i sporta.

Time bi bila ispoštovana i odluka Ustavnog suda Federacije BiH o neustavnosti ovog ministarstva. Ove aktivnosti zahtjevale bi sljedeće izmjene zakona:

Zakon o Federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave (Sl. Novine F BiH br. 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06)

I Amandman

U članu 4, tačka 11. Riječi „Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke“ zamjenjuju se riječima „Federalno ministarstvo za koordinaciju u procesu EU integracija“, a u tački 12. Ispred riječi „kulture“ dodaje se „nauke“.

II Amandman

Član 15. se mijenja i glasi:

„Federalno ministarstvo za koordinaciju u procesu EU integracija vrši koordinaciju u procesu izrade strategija, upitnika, IPA projekata i usklađivanja zakonodavstva između ministarstva i tijela federalne uprave iz oblasti isključive nadležnosti FBiH, te između kantonalnih institucija i Vlade F BiH u slučaju podijeljenih nadležnosti u skladu s članovima III. 1., III. 2. i III. 3. Ustava Federacije BiH. Federalno ministarstvo za koordinaciju u procesu EU integracija po potrebi vrši prikupljanje podataka i koordinira specijalizirane radne grupe predstavnika federalnih i kantonalnih institucija kao

i sa Međukantonalnim vijećem za suradnju u procesu EU integracija i EU koordinatorima u kantonima u svrhu formuliranja usuglašenog stava Bosne i Hercegovine u procesu pregovora s EU. Ministarstvo surađuje s Direkcijom za Europske integracije Vijeća ministara BiH te predstavlja Federaciju BiH po pitanju djeljenih nadležnosti.“

III Amandman

U članu 16, stav 1. se u nazivu ministarstva ispred riječi „kulture“ dodaje riječ „nauke,“;

u stavu 2. se u nazivu ministarstva ispred riječi „kulture“ dodaje riječ „nauke,“;

a iza stava 2. se dodaje stav 3. koji glasi

„Federalno ministarstvo nauke, kulture i sporta provodi udžbeničku politiku, vrši analitiku, izvještavanje i inspekciju u nauci i obrazovanju, sukladno pozitivnopravnim propisima.“

Principi predavljanja Federacije BiH i kantona u pregovaračkim tijelima BiH

U slučajevima isključive nadležnosti Federacije BiH nema potrebe za dodatnim predavljanjem u tijelima EU-BiH jer su sektorski predavnici ministarstava FBiH već prisutni u pododborima. Radi bolje koordinacije i praćenja onoga o čemu je pregovarano na pododborima i boljeg informiranja federalne vlade vezano za podijeljene nadležnosti kao člana pododbora potrebno je imenovati i osobu iz Federalnog ministarstva za koordinaciju koja je odgovorna za oblast o kojoj se raspravlja na pododboru. U iznimnim slučajevima moguće je i predavljanje kantona u pojedinim pododborima putem sekretara međukantonalnog vijeća zasnovano na pravnoj analizi isključive nadležnosti kantona za date propise EU-a. Tako da pored članova pododbora iz nadležnog ministarstva za temu pododbora o kojoj se raspravlja sastancima bi prisustvovao još jedan, (predstavnik Federalnog ministarstva za koordinaciju u procesu EU integracija) i u rijetkim slučajevima drugi (predstavnik Međukantonalnog vijeća pri čemu bi se moglo voditi računa da dolaze iz različitih naroda).

B) Uknjižba nepokretne vojne imovine

VARIJANTA 1)

Nalog Uredu Pravobranioca BiH da bez odlaganja započne uknjižbu nepokretne perspektivne vojne imovine.

U slučaju da nije moguće sprovesti Varijantu 1,

VARIJANTA 2)

Prijedlog zakona o raspolaganju nepokretnom perspektivnom vojnom imovinom – uslov za aktiviranje MAP-a.

Poglavlje I. Opće odredbe

Član 1. (Predmet)

Zakonom o raspolaganju nepokretnom perspektivnom vojnom imovinom (u daljnjem tekstu: Zakon) definiše se pojam nepokretne perspektivne vojne imovine, odgovornost za nastale dugove, te utvrđuju rokovi za dostavljanje dokumentacije radi upisa prava vlasništva nad nepokretnom perspektivnom vojnom imovinom u zemljišne, katastarske i druge javne knjige.

Član 2. (Definicija)

U smislu ovog zakona:

Nepokretna perspektivna vojna imovina je vojna imovina, kao imovina koja je obuhvaćena Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine;

Poglavlje II. Perspektivna nepokretna vojna imovina

Član 3. (Perspektivna nepokretna vojna imovina)

(1) Perspektivna nepokretna vojna imovina obuhvaćena Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (broj: 01-011-0111-6106, od 5.7.2006.) i Izmenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (broj: 01-011-69-61/08, od 17.1.2008., broj: 01-011-618-6/08, od 18.3.2008., broj: 01-011-1828-21108, od 29.7.2008, i broj: 01-50-1-1067-10112, od 18.4.2012.), upisat će se u zemljišne, katastarske i druge javne knjige kao vlasništvo Bosne i Hercegovine za potrebe Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

(2) Spisak perspektivne nepokretne vojne imovine iz stava (1) ovog člana nalazi se u Aneksu ovog zakona.

Član 4. (Revizija)

(1) Ugovori, odluke i drugi pravni akti zaključeni s fizičkim i pravnim licima o perspektivnoj nepokretnoj vojnoj imovini iz člana 3. stav (1) ovog zakona podliježu reviziji koju obavlja Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Ako Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine, nakon provedene revizije, donese preporuku da pravni akti iz stava (1) ovog člana nisu u javnom interesu, Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine dostavit će Vijeću ministara Bosne i Hercegovine prijedlog za njihovo ukidanje ili izmjenu.

Član 5. (Odgovornost za nastale dugove)

(1) Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine odgovorno je za dugove, zaduženja i ostale obaveze nastale od 1.1.2006., po osnovu korištenja perspektivne nepokretne vojne imovine iz člana 3. stav (1) ovog zakona, u skladu s članom 72. stav (2) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine,

(2) Vlade entiteta Bosne i Hercegovine odgovorne su za dugove, zaduženja i ostale obaveze ranijih entitetskih ministarstava odbrane nastale do 1.1.2006. u vezi s perspektivnom nepokretnom vojnom imovinom iz člana 3. stav (1) ovog zakona, kao i za sve ostale krajnje obaveze koje eventualno proisteknu iz konačnih, obavezujućih i pravosnažnih sudskih presuda donesenih po osnovu tužbi podnesenih protiv bivših entitetskih ministarstava odbrane, u skladu s članom 72. stav (2) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine.

Član 6. (Upis prava vlasništva pokretne vojne imovine)

(1) Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine će, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, podnijeti zahtjeve za upis prava vlasništva perspektivne nepokretne vojne imovine u zemljišne, katastarske i druge javne knjige u skladu s članom 3. stav (1) ovog zakona.

(2) Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine će, u roku od 21 dan od dana stupanja na snagu ovog zakona, Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine dostaviti svu dokumentaciju o perspektivnoj nepokretnoj vojnoj imovini iz člana 3. stav (1) ovog zakona, neophodnu radi upisa prava vlasništva u zemljišne, katastarske i druge javne knjige.

Poglavlje III. Prijelazne i završne odredbe

Član 7. (Nezakonito raspolaganje)

Ako se utvrdi da je perspektivna nepokretna vojna imovina, obuhvaćena ovim zakonom, prenesena u vlasništvo trećih lica na nezakonit način, pokrenut će se sudski postupak za poništenje takvog nezakonitog raspolaganja.

Član 8. (Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

II - MINIMUM KONKRETNIH MJERA ZA POČETAK EKONOMSKIH REFORMI

Mjere – Nivo Bosne i Hercegovine:

1. MJERE ZA POBOLJŠANJE LIKVIDNOSTI PRIVREDE KROZ USVAJANJE IZMJENA I DOPUNA ZAKONA O PDV-U

1a. Plaćanje PDV-a po naplati potraživanja za mala preduzeća (prosječan broj zaposlenih je manji od 50, prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine je manja od 1.000.000,00 KM, te ukupan godišnji prihod je manji od 2.000.000,00 KM).

Zakoni: Zakon o PDV-u (Sl. glasnik BiH 09/05, 35/05, 100/08), te odgovarajući Pravilnici.

Član 17., 38., 39 Zakon o PDV-u.

Efekti: Poboljšanje unutrašnje likvidnosti, podsticaj razvoju malih i srednjih preduzeća na tržištu.

1b. Ukidanje prava na odbitni PDV za fakturu koja nije plaćena, te pomjeriti rok za plaćanje PDV-a sa 10. u mjesecu na zadnji dan u mjesecu, za prethodni mjesec.

Zakoni: Član 32. 38. i 39., Zakona o PDV-u (Sl. glasnik BiH 09/05, 35/05, 100/08), te odgovarajući Pravilnici.

Institucije za mjere 1a. i 1b.: Parlamentarna skupština BiH, Vijeće ministara BiH, UO Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje BiH.

Efekti: Smanjenje korupcije i kriminala, smanjenje nelikvidnosti preduzeća, eliminisanje manipulacija zakonom kada veliki broj preduzeća koristi pravo na odbitni porez, a da ne plaćaju istu tu fakturu. Posljedica je podsticaj likvidnosti domaće privrede, a istovremeno se očekuje snažnije punjenje budžeta.

2. IZMJENA I DOPUNA ZAKONA O AKCIZAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Zakoni: „Službeni glasnik BiH“, broj 49/09 od 22.06.2009., 49/14 od 20.06.2014. i 60/14 od 04.08.2014. godine)

Predlagač: Vijeće ministara Bosne i Hercegovine

Efekti: Povećanjem akciza na duhan i duhanske prerađevine, te alkohol i alkoholna pića namjenski preusmjeriti novčana sredstva prema vanbudžetskim fondovima zdravstvenih osiguranja u Bosni i Hercegovini, kako bi se izmirili nagomilani dugovi u sektoru zdravstva.

Mjere – Nivo Federacije Bosne i Hercegovine:

1. SMANJENJE KORUPCIJE, DEPOLITIZACIJA I STABILIZACIJA JAVNIH PREDUZEĆA/UVODENJE KONCEPTA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA KOMPANIJA U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU

Zakon: Zakon o javnim preduzećima FBiH, Zakon o ministarstvima, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH

Institucije: Parlament FBiH, Vlada FBiH/nadležna ministarstva

Efekti i ciljevi mjere:

- Implementacija smjernica OECD (Organizacije za ekonomski razvoj i suradnju) o uspostavljanju korporativnog upravljanja preduzećima sa većinskim državnim vlasništvom
- Depolitizacija procesa izbora direktora i članova uprave Javnih preduzeća,
- Ukidanje menadžerskih ugovora direktorima javnih preduzeća, javnih ustanova i preduzeća sa većinskim državnim kapitalom.
- Moratorij na zapošljavanje u javnim preduzećima tokom perioda stabilizacije od 18 mjeseci
- Plate direktora i članova uprave javnih preduzeća prilagoditi poslovnim rezultatima preduzeća (fiksni i varijabilni dio)

s

2. MJERE ZA RASTEREĆENJE PRIVREDE

a) DOPRINOSI:

2a1. Umanjenje doprinosa za 1% (od sadašnjih ukupno 4%) na teret poslodavca za obavezno zdravstveno osiguranje

Zakoni: Zakon o doprinosima (Sl. novine FBiH broj: 35/98, 16/01, 37/01, 01/02, 17/06, 14/08); Zakon o zdravstvenoj zaštiti (Sl. novine FBiH broj: 46/10, 75/13), Zakon o zdravstvenom osiguranju (Sl. novine FBiH broj: 30/97, 07/02, 70/08, 48/11)

Institucije: Ministarstvo zdravstva FBiH, Vlada FBiH, Parlament FBiH, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Vijeće ministara BiH, Parlamentarna Skupština BiH, Kantonalne vlade i skupštine, Federalni zavod za osiguranje

Efekti: Fondovi zdravstvenog osiguranja ne trebaju biti servis za finansiranje postojećih zdravstvenih ustanova nego kupci zdravstvene zaštite za svoja osigurana lica. Visoko opterećenje poslodavaca koje utiče na smanjenu zaposlenost će biti postepeno umanjeno.

Predloženo smanjenje treba da rezultira ulaganjem tog novca od strane poslodavaca u novo zapošljavanje.

Sredstva za funkcionisanje zdravstvenog sistema moraju biti nadoknađena iz namjenskog odvajanja sredstava povećanjem akciza, te zatim (iza 2016. godine) povećanjem standardne stope PDV-a, povećanjem naplate svih doprinosa i poreza, povećanjem naplate doprinosa kroz rast novog zapošljavanja, te racionalizacije troškova u zdravstvenom sistemu.

2a2. Ukidanje doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti na teret poslodavca od 0,5 %

Zakoni: Zakoni: Zakon o doprinosima (Sl. novine FBiH broj: 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 01/02, 17/06, 14/08) član 10, Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (Sl. novine FBiH broj: 41/01, 22/05)

Institucije: Federalno ministarstvo za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku, Federalno ministarstvo za finansije, Vlada FBiH, Parlament FbiH

Efekti: Ovi doprinosi se raspoređuju, skupa sa 1,5% doprinosima u istu namjenu iz plate zaposlenika, u Federalnom zavodu za zapošljavanje (30% od ukupnog iznosa) i kantonalnim službama zapošljavanja (70%). Iz ovih ukupnih sredstava se oko 20% izdvaja za obavezno zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba. Ove nezaposlene osobe su sve one osobe koje se nalaze na evidencijama biroa za zapošljavanje a veliki broj njih radi na crnom tržištu ili uopće nisu aktivni tražioci posla (procjene su 35-40% ukupnog broja lica registrovanih u FBiH kao nezaposlena nisu istinski tražioci posla).

Zdravstveno osiguranje za ova lica treba biti pokriveno iz fondova zdravstvenog osiguranja, a ne iz sredstava koja se izdvajaju za osiguranje od nezaposlenosti.

Potrebno je voditi računa da prioritetno obezbjeđivanje finansiranja dobiju aktivne mjere zapošljavanja koje su neophodne za poticanje novog zapošljavanja i kreiranja novih radnih mjesta u realnom sektoru.

b) PARAFISKALNI NAMETI:

2b1. Smanjiti broj obveznika plaćanja članarine turističkim zajednicama

Zakoni: Zakon o turističkim zajednicama i promociji turizma u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 19/96 i 28/03), član 53.; Uredba Vlade Federacije BiH o članarinama u turističkim zajednicama ("Službene novine FBiH", broj: 18/09 i 2/12)

Institucije: Federalno ministarstvo turizma i okoliša, Vlada FBiH

Efekti: Prema trenutnom stanju veoma je širok obuhvat subjekata koji imaju obvezu plaćanja članarine turističkim zajednicama. Potrebno je u tekstu Zakona izvršiti izmjene na način da se obaveza plaćanja članarine turističkim zajednicama precizno utvrdi samo za pravna lica koja su registrovana i vezana za oblast turizma uz obvezu da se do prihoda koji se namiruje na trenutni način nadomjeti efikasnijom naplatom boravišne takse.

2b2. Smanjiti obim obveznika plaćanja naknade za korištenje opće korisnih funkcija šume.

Zakoni: Zakon o šumama ("Službene novine FBiH", broj: 20/02, 29/03 i 37/04); Uredbom o šumama Vlade Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 83/09)

Institucije: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Vlada FBiH

Potrebno je u novom zakonu o šumama u Federaciji BiH utvrditi da obvezu plaćanje iste imaju samo pravna i fizička lica registrovana za drvoprerađivačku djelatnost s obzirom na dobit koju ostvaruju korištenjem ovog prirodnog bogatstva, s tim da osnovica za plaćanje po stopi od 0,07% bude prosječna neto plata u Federaciji BiH umjesto sadašnjeg ukupnog prihoda.

Mjere – Kantonalni nivo

1. SMANJENJE KORUPCIJE, DEPOLITIZACIJA I STABILIZACIJA JAVNIH PREDUZEĆA/UVOĐENJE KONCEPTA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA KOMPANIJA U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU

Zakon: Zakon o javnim preduzećima FBiH, Zakon o ministarstvima, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH.

Institucije: Skupštine kantona, vlade kantona/nadležna ministarstva

Efekti i ciljevi mjere:

- Implementacija smjernica OECD (Organizacije za ekonomski razvoj i suradnju) o uspostavljanju korporativnog upravljanja preduzećima sa većinskim državnim vlasništvom
- Depolitizacija procesa izbora direktora i članova uprave Javnih preduzeća,
- Ukidanje menadžerskih ugovora direktorima javnih preduzeća, javnih ustanova i preduzeća sa većinskim državnim kapitalom.
- Moratorij na zapošljavanje u javnim preduzećima tokom perioda stabilizacije od 18 mjeseci

ZAJEDNIČKE Mjere – vezane za sve nivoe vlasti – Država BiH, Federacija BiH, kantoni

1. UKIDANJE PRAVA NA NOVČANE NAKNADE PLAĆA DUŽNOSNIKA KOJIMA JE PRESTAO MANDAT NA SVIM NIVOIMA VLASTI U BOSNI I HERCEGOVINI

Ukinuti pravo na mjesečnu novčanu naknadu (tzv. „bijeli hljeb“) koja se ostvaruje godinu dana nakon okončanja mandata u visini plate koju su primali svi oni kojima je prestao mandat.

Ovu odluku je potrebno donijeti odmah nakon što budu konstituisani svi sazivi parlamenata/skupština na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Ukinuti Član 11 (Naknada plaće nakon prestanka javne funkcije) Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine.

Ukinuti Član 48 (Naknada za vrijeme produženog radnopravnog statusa izabranih lica i imenovanih zvaničnika) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.

NAKON USPOSTAVE VLASTI:

ZAJEDNIČKE Mjere – vezane za sve nivoe vlasti – Država BiH, Federacija BiH, kantoni

1. UMANJENJE PLATA NA SVIM NIVOIMA JAVNE UPRAVE, ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI (SMANJENJE TZV. ADMINISTRATIVNE JAVNE POTROŠNJE)

Zakoni: Zakon o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH: 50/08, Članovi: od 7. do 24., Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine Federacije BiH“, broj 45/10, Član 5. i Član 9. Korespondirajući zakoni na kantonalnim nivoima. Uštede se ne odnose na materijalne troškove i kapitalne izdatke, a od ušteda se također izuzimaju: zdravstvo, školstvo i policija.

Svi nivoi vlasti:

Plate do 999,00 KM – bez promjene,

plate od 1.000,00– 1.999,00 KM – umanjenje 5%,

plate od 2.000,00 – 2.999,00 KM – umanjenje 10%,

plate preko 3.000,00 KM – umanjenje 15%

Umjesto zaključka:

- **Postepeno rasterećenje privrede treba posmatrati u kontekstu da se poslodavci stimulišu ka novom zapošljavanju i smanjenju zapošljavanja mimo znanja nadležnih organa vlasti („rad na crno“).**
- **Ovdje će biti važno ići paralelno sa smanjenjem tekućih izdataka na svim nivoima vlasti, proširenje poreske baze da se uključi što više poreskih izvora, te stalno i kontinuirano poboljšanje učinkovitosti zdravstvenog, penzionog i socijalnog sistema.**
- **Konačni cilj je da ekonomija zemlje podstakne zapošljavanje i podigne svoju konkurentnost na viši nivo.**

III – BORBA PROTIV KRIMINALA I KORUPCIJE

1) Provjera poslovanja javnih preduzeća, preduzeća sa većinskim državnim kapitalom i javnih ustanova na nivou bih, federacije bih i kantona

Na način da:

- a. Rukovodstva (direktori, nadzorni i upravni odbori pomenutih javnih preduzeća i javnih ustanova, sa izuzetkom obrazovnih institucija) deponuju ostavke.
- b. Financijska policija uđe i izvrši provjeru poslovanja javnih preduzeća, preduzeća sa većinskim državnim kapitalom i javnih ustanova u roku od šest mjeseci, te nakon toga podnese izvještaj nadležnim parlamentima o utvrđenom stanju u ovim institucijama, i pokrene odnosno podnese krivične prijave tamo gdje je utvrđen osnov.

2) Uspostava Apelacionog Suda Bosne i Hercegovine.

NAKON USPOSTAVE VLASTI (U SKLOPU BUDUĆIH USTAVNIH REFORMI):

IV - USPOSTAVA DRŽAVNOG MINISTARSTVA ZA POLJOPRIVREDU, PREHRANU I RURALNI RAZVOJ

Prvi pristup – dopuna člana III Ustava BiH – proširiti nadležnosti BiH.

Drugi pristup – izmjena Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju Bosne i Hercegovine Službeni glasnik BiH, br. 50/08, posebno izmjeniti član 8 koji bi definisao nadležnosti državnog Ministarstva.

EU je svoju poljoprivrednu politiku definisala kao zajedničku (tzv. CAP „Common Agricultural Policy“ – „Zajednička poljoprivredna politika“-ZPP) i postavila je na supranacionalni nivo. Poljoprivreda je sektor koji uživa evropsku potporu. ZPP učestvuje oko 40% u rashodima zajedničkog budžeta EU. Važno je imati javnu politiku u pogledu sektora koji osigurava sigurnost naše hrane, koji ima ključnu ulogu u korištenju prirodnih resursa i ekonomskom razvoju ruralnih područja.

Efekti: BiH bi automatski odgovorila na zahtjev EU u procesu pridruživanja, a koji se odnosi na hitno uspostavljanje neophodnih IPARD struktura (jednog upravljačkog tijela i jedne IPARD agencije za plaćanje na državnom nivou + izrada Strategije ruralnog razvoja za BiH po standardima i zahtjevima EU. Uspostavljanje zahtjevanje funkcionalne IPARD strukture, povećanje (ponovno uspostavljanje) izvoza određenih proizvoda na tržište Hrvatske i EU; donošenje i sprovođenje adekvatnih mjera i aktivnosti za regulisanje uvoza u BiH, ujednačavanje sistema poticaja za poljoprivredu i njihovo usklađivanje sa poljoprivrednom politikom EU.

V - USPOSTAVA DRŽAVNOG MINISTARSTVA ZA RAZVOJ OBRAZOVANJA I NAUKE

U trenutnoj konstalaciji u kojoj Ministarstvo civilnih poslova, koje je zvanično „nadležno“ za „obavljanje poslova i izvršavanje zadataka koji su u nadležnosti BiH i koji se odnose na utvrđivanje osnovnih načela koordiniranja aktivnosti, usklađivanja planova entitetskih tijela vlasti i definiranje strategije na međunarodnom planu, između ostalih, i za oblast obrazovanja“ tu svoju „nadležnost“ realizira uporedo sa aktivnostima vezanim za deminiranje, registraciju vozila, prijavljivanje prebivališta i boravka i mnogim drugim teško je očekivati da se sistem obrazovanja u BiH može čak i spasiti od daljnje rušavanja, a o njegovom unaprijeđivanju ne može se niti razgovarati.

Smatramo da su mreža institucija i odnosa uspostavljenih na nivou BiH u oblasti obrazovanja i nauke primjereniji nekom savezu nezavisnih država nego državi kakva BiH jeste. Smatramo da je, posebno u posljednjih osam godina od institucija za obrazovanje na nivou BiH stvoren sistem idealan za upošljavanje podobnih kadrova i kolektivnu odgovornost za nerad. Dok je broj institucija koje su uspostavljene kako u ovom, tako i u drugim sektorima veliki, dotle su njihovi rezultati nikakvi, a ono što još više zabrinjava je odsustvo inicijative ovih institucija na izmjeni ovog stanja.

BiH na državnom nivou ima već tri, nažalost neefikasne, institucije direktno nadležne za obrazovanje (a samim tim indirektno i za nauku). To su Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (ARVOOK), Agencija za predškolsko, osnovnoškolsko i srednješkolsko obrazovanje (APOSO) i Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (CIPDPVO). Sve tri agencije počele su sa radom 2009-e godine. Agencije nemaju nijednu isključivu nadležnost u oblasti obrazovanja, već ih dijele sa ministarstvima obrazovanja entiteta i kantona, a u slučaju CIPDPVO i sa univerzitetima i tu se vjerovatno najviše ogleda i njihova dosadašnja neefikasnost.

Upravo ingerencije ovih agencija inkorporiranih u jednu cjelinu sa jasno definiranim neovisnim, obavezujućim, nadležnostima bi mogle da posluže kao početni osnov za formiranje zvanične državne institucije, tj. formiranje Ministarstva za razvoj obrazovanja i nauke.

Stoga, kao prvi korak u dugoročnoj revitalizaciji i unapređenju postojećeg obrazovnog sistema i stanja u oblasti nauke u BiH, nameće se jačanje pozicije ovoga sektora na državnome nivou, tačnije definiranja neovisnoga ministarstva sa jasno definiranim ingerencijama. To bi povećalo izdvajanja države BiH za obrazovanje i znanost (koja prema trenutno predloženom DOBu u kapitalnim izdvajanjima do 2015. nema predviđenih izdataka za ove dvije oblast), olakšalo obrazovnim i znanstvenim institucijama neophodnu internacionalnu komunikaciju, omogućilo efikasnu kontrolu sprovođenja esencijalno bitnih projekata (poput osavremenjivanja i izgradnje obrazovnih institucija, akreditacije visokoškolskih ustanova, revizije postojećih diploma, uređivanja udžbeničke politike, unapređenja nastavnih planova i programa) na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine, te smanjivanje postojećega birokratskoga aparata.

Relevantno zakonodavstvo i njegove izmjene:

1. Okvirni zakon o osnovama naučno-istraživačke djelatnosti i koordinaciji unutrašnje i međunarodne naučno-istraživačke saradnje BiH
2. Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH
3. Okvirni zakon o visokom obrazovanju u BiH
4. Odluka o imenovanju Vijeća za nauku i njegov Poslovnik o radu
5. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH
6. Zakon o Vijeću ministara BiH